

RAAMISMATSQ 2026

Lyhyet ohjeet materiaalin käyttöön.

1. Valitkaa sellaiset Raamisihteet leirillenne, jotka tukevat leirinne muuta opetusta. Kaikkia aiheita ei ole tarkoitus leirillä käydä läpi. Aiheet kannattaa valita yhdessä isosten kanssa.
2. Käykää isosten kanssa joka päivä raamis etukäteen läpi ennen isosten omaa raamista. Raamis kannattaa käydä isosten kanssa läpi samalla tavalla, kuin he käyvät sen leiriläisten kanssa läpi.
3. Aiheiden kaikkia kohtia ei aina tarvitse käydä läpi. Isosten kanssa voi valita mitä kysymyksiä otetaan ja isonen saa myös soveltaa materiaalin omalle ryhmälle sopivaksi. Tärkeää kuitenkin on, että jokaisessa raamiksessa puhuttaisiin aiheesta ja luetaan vähintään aiheen Raamatunkohta.

Raamiksen lämmittelykysymyksiä

Alle on listattu erilaisia lämmittelykysymyksiä, joita kannattaa hyödyntää erityisesti raamisten alussa.

Monesti hiljaistenkin ryhmien kanssa saa jonkinlaista keskustelua aikaiseksi juttelemalla ennen varsinaista aihetta muista kevyemmistä aiheista.

Mielipidekyssäreitä:

- Kummin päin vessapaperi?
- Onko OK nukkua sukat jalassa?
- Kuuluuko hampurilaisessa ketsuppi pihvin alle vai päälle?
- Kuuluuko suolakurkku hampurilaiseen?
- Kumpi tuli ensin muna vai kana?
- Kumpi kuuluu pizzaan: ananas vai banaani?
- Kuuluuko ananas pizzaan?
- Kissat vai Koirat?
- Ranta- vai kaupunkilomat?
- Pizza vai hampurilainen?
- Talvi vai kesä?
- Onko musta ja valkoinen värejä?
- Laita järjestykseen: Mäkkäri, Hese ja BK
- Kun avaat oven, onko kivempaa vetää vai työntää?
- Lyhyet vai pitkät sukat?
- Missä muodossa syöt mieluiten perunaa? (ranskalaiset, muussi...yms.)
- Missä joulupukki asuu?
- Tuleeko kaakaojauhe vai maito ekana?
- Kummalle puolelle näkkileipää tulee voi?
- Mistä päästä banaani avataan?
- Kumpi tulee eka: murot vai maito
- Kumpi tulee eka: mysli vai jogurtti
- Kumpi tulee leivässä päällimmäiseksi: kinkku vai juusto
- Onko leipäpussissa oleva kaksiosainen ruisleipä jossa on kansi ja pohja toisissaan kiinni, yksi vai kaksi leipää?
- Onko puolilleen täytetty lasi puoliksi tyhjä vai puoliksi täysi?

Small talk -kyssäreitä:

- Missä koulussa olet?
- Mistä päin tulet?
- Mitä harrastat?
- Onko sinulla lemmikkejä?
- Haluaisitko lemmikin? Minkä?
- Mikä satuhahmo olisit?
- Minkä supervoiman haluaisit?
- Mikä puuro on paras?
- Mikä biisi sinulla on viimeisimpänä soinut päässä?
- Mikä eläin olisit?
- Mikä on sun luokan kirjain? (A, B, M, E...)

- Kuinka monella kielellä osaat sanoa kiitos?

Riparikyssäreitä:

- Eilisen riparipäivän paras juttu?
- Mikä on ollut kivointa tällä leirillä tähän asti?
- Onko ollut joku lempileikki tai -laulu leirillä?
- Mitä aiheita olette käsitelleet oppitunneilla?
- Kerro fiilikset jollain adjektiivilla, joka ei oo yleisesti käytössä?

Lempikyssäreitä:

- Vuodenaika
- Viikonpäivä
- Jäätelömaku
- Väri
- Musiikki/elokuvagenre
- Muumihahmo
- Urheilulaji
- Ruoka
- Kouluaine
- Lastenohjelma
- Eläin
- Pizzatäytteet
- Opettaja
- Näyttelijä
- Saunajuoma

1. Raamisryhmään tutustuminen

Tarvitset:

- Kyniä
- Paperia

Tutustuminen:

- Jokainen piirtää itsensä paperin keskelle. (Jos haluaa ryhmälle lisähaastetta, kuva voidaan piirtää silmät kiinni. Tällöin yksittäisen henkilön ei tarvitse stressata osaako piirtää.) Tämän jälkeen kuvan alle kirjoitetaan oma nimi. Sitten eri puolille paperia kirjoitetaan seuraavat asiat:
 - Perheeseeni kuuluu:
 - Harrastan/tykkään tehdä vapaa-ajalla:
 - Parhaita ystäviäni ovat:
 - Suosikkimusiikkiani on:
 - Koulussa parasta ja ikävintä on:
 - Elokuva tai sarja, josta tykkään:
 - Tärkeintä elämässäni on:
 - Elämäni motto on:
- Tämän jälkeen jokainen ryhmäläinen ja isonen vastaavat näihin kysymyksiin ja valmistautuvat esittelemään itsensä ja oman kuvansa ryhmän muille jäsenille. Paperit voidaan koota leirille yhdelle seinälle niin ne ovat kaikkien leiriläisten nähtävissä.

Ryhmän nimi:

- Isosryhmälle on hyvä keksiä nimi hyvän maun rajoissa. Mikäli ryhmä ei keksi nimeä, jokainen kirjoittaa yhdelle paperilapulle adjektiivin ja toisella lapulle substantiivin. Tämän jälkeen laput sekoitetaan ja levitetään pöydälle. Nimi valitaan lappujen joukosta poimimalla yksi adjektiivi ja yksi substantiivi.

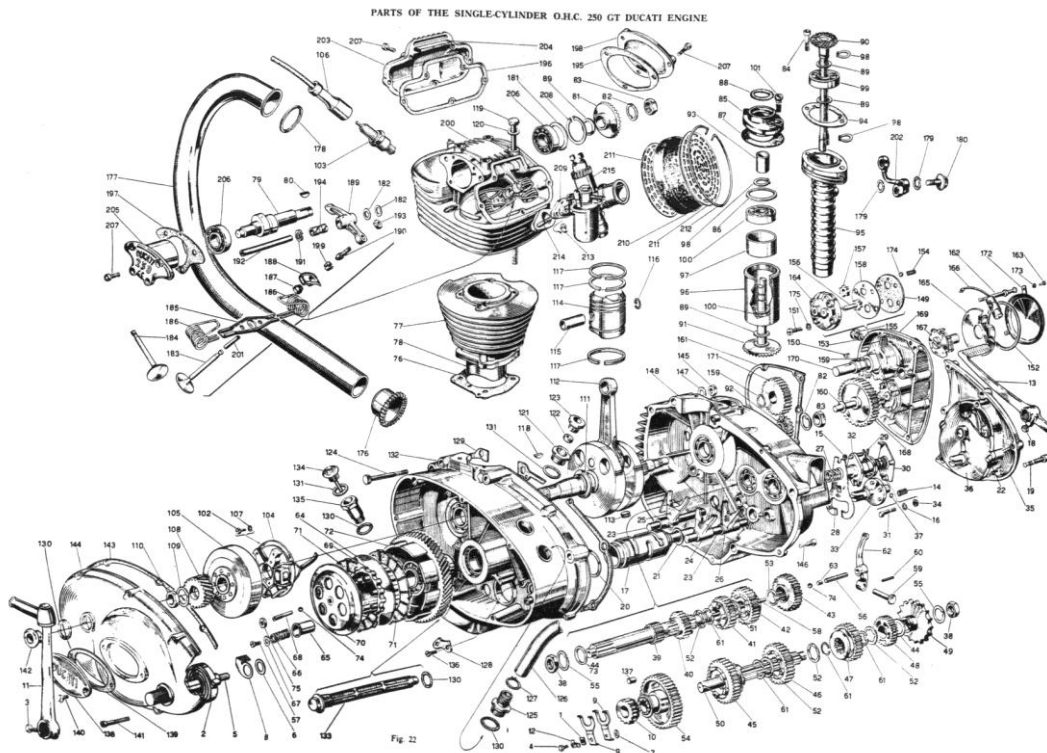
Stillkuva:

- Esittelykierroksen ja nimen keksimisen jälkeen ryhmä valmistelee itsestään stillkuvan. Jokainen ryhmäläinen asettuu stillkuvaan omana itsenään vaikkapa sen mukaan mitä harrastaa tai tykkää tehdä vapaa-ajallaan. Tämän jälkeen isonen valmistautuu esittelemään raamoksen lopuksi muille riparilaisille oman ryhmänsä. Esittelyssä ryhmä asettuu stillkuvaan, jonka jälkeen isonen esittelee ryhmänsä. Esimerkiksi: Meidän ryhmän nimi on Aurinkoiset pingviinit. Tässä on Pekka, Pekka harrastaa kalastusta. Tässä on Lissu, Lissu tykkää maalaamisesta.... Isonen voi poimia itselleen ryhmäläisistä tietoa esittelykohdassa.

2. Minä

Lämmittelykysymyksiä:

Alla näet kuvan Ducati-moottoripyörän moottorista.

- Mitä tapahtuu, jos yhden osan moottorista ottaa pois?
- Mitä tapahtuu, jos yhden osan moottorista ottaa pois ja korvaa sen Yamaha -moottoripyörän moottorin osalla?
- Mitä tapahtuu, jos kaksi osaa vaihtaa paikkaa?
- Onko ihmisestä mahdollista tehdä samanlainen läpileikkaus? Pystyykö kaiken ottamaan huomioon?
- Mikä tekee sinusta juuri sinut? Millainen luonne sinulla on? Mitä erityistaitoja tai ominaisuuksia sinulla on? Mistä tykkäät itsessäsi?
- Onko sinulla sisaruksia? Miten eroatte toisistanne? Mitä samaa teissä on?

Raamatunteksti: Ps. 139:13–16

Keskustelukysymyksiä ja –teemoja:

- Mistä huomaa tai tietää, että ihminen on ihme? Näetkö itsessäsi tai kaverissasi ihmeen?
- Jokaisen ihmisen minäkuva kehittyy ja kasvaa elämän aikana. Millaiset asiat vaikuttavat minäkuvaan? Onko jollain asialla suurempi vaikutus kuin toisella? Millaisia nämä suuresti vaikuttavat asiat ovat? Entä pienesti vaikuttavat?
- Maailmassa ei ole koskaan ollut, ei ole nyt eikä koskaan tule olemaan toista sinua. Olette jokainen ainutlaatuisia ja siis täysin korvaamattomia. Miltä ajatus teistä kuulostaa?

Tehtäviä:

Alle on listattu erilaisia tehtäviä. Kaikkea ei ole pakko tehdä. Isonen voi valita ryhmälle parhaiten sopivat tehtävän/tehtävät tai voitte myös yhdessä ryhmän kanssa valita mitä tehtäviä teette. Jokaiselle kysymykselle on annettu erilaisia apukysymyksiä, joiden pohjalta varsinaista kysymystä voi pohtia.

1. Tiedätkö kuka olet? Vahva identiteetti ja minuus perustuu arvoihin. Se ei voi perustua sellaiselle mikä voidaan ottaa pois. Jos esimerkiksi itsensä määrittää oman työnsä mukaan, oma identiteetti katoaa eläkkeen myötä.

Tehtävä: Määritä itsesi arvojen mukaan. Mitkä ovat itsellesi 3 sellaista arvoa mistä olet valmis pitämään kiinni?

Lista esimerkkiarvoista: Aitous, Ahkeruus, Ammattitaito, Autonomia, Avoimuus, Balanssi, Demokratia, Elämän tarkoitus, Empatia, Haaste, Hauskuus, Hengellisyys, Hoiva, Huumori, Hyvinvointi, Ihmisoikeudet, Ilo, Itsekunnioitus, Itsevarmuus, Johtajuus, Kauneus, Kasvu, Kiitollisuus, Kuuluisuus, Kuulumisen tunne, Kunnioitus, Kunnioittaminen, Laadukkuus, Lojaalisuus, Luottamus, Luotettavuus, Luovuus, Maine, Menestys, Merkityksellisyys, Merkityksellinen työ, Myötätunto, Nautinto, Nöyryys, Oikeus, Oikeudenmukaisuus, Onnellisuus, Oppiminen, Osallistuminen, Palveleminen, Pätevyys, Perhe, Päättäväisyys, Rakkaus, Rauha, Rehellisyys, Rohkeus, Saavutukset, Seikkailu, Sisäinen harmonia, Solidaarisuus, Suosio, Tasapaino, Tasa-arvo, Tieto, Toivo, Tunnustukset, Turvallisuus, Uskollisuus, Usko, Uteliaisuus, Vapaus, Vastuullisuus, Viisaus, Yhdenvertaisuus, Yhteisöllisyys, Ystävällisyys, Ystävyyssuhteet

2. Tiedätkö mitä haluat? Oletko tyytyväinen siihen mihin käytät aikaasi? Ovatko tavoitteesi pysyviä vai vaihtuvatko ne usein? Vaikuttaako muiden ihmisten päätökset omiin valintoihisi?

Tehtävä: Listaa itsellesi 5 asiaa, joihin haluaisit käyttää aikaasi. Onko joku asia, mihin käytät tällä hetkellä paljon aikaa sellainen mihin haluaisit käyttää vähemmän? Miksi?

3. Hallitsetko omaa elämääsi? Jotta voi tavoitella haluamaansa, pitää kontrolloida itse itseään. Estääkö tällä hetkellä jokin sinua tekemästä omien arvojen mukaisia valintoja? Onko jollain olosuhteella negatiivinen vaikutus elämääsi? Kontrolloiko joku sinua ja asioita, joita voit tehdä.

Tehtävä: Listatkaa asiat, jotka vaikuttavat omaan elämään edellä mainitun tavoin ja miettikää voiko niitä tässä elämänvaiheessa jotenkin muuttaa. Voi myös miettiä, voiko asioihin vaikuttaa 5 vuoden tai 10 vuoden kuluessa.

3. Monenlaisia perheitä

Tarvitset:

- Kyniä
- Puhelin videoiden katsomista varten
- Tulostetut Jumala on-janat

Lämmittelykysymyksiä:

- Millaisia erilaisia perheitä on tai tiedätte olevan?
- Millaisia tapoja tai sääntöjä teidän perheissänne on? (kotiintuloajat, koulunkäynti, rahankäyttö, seurustelu, juhlat jne.)

Tehtävä: Monenlaisia perheitä

Katsokaa videot (löytyy YouTubesta) ja keskustelkaa niiden pohjalta kysymyksistä. Putous 2014 – Perhesketsi JA Sateenkaariperheet ry:n video: Perheitä sateenkaaren väreissä

Kysymyksiä:

- Mitä ajatuksia videot herättävät?
- Miten perheissä päätetään asioista?
- Ovatko säännöt tarpeellisia?
- Mitkä asiat ovat tärkeitä sujuvan arjen kannalta?
- Mitä videoiden perheet pitävät tärkeänä?
- Mikä tekee perheen?

Kristittynä osa Jumalan perhettä?

Raamatussa kerrotaan erilaisia kuvauksia Jumalasta, mutta samalla osa Jumalasta jää salaiseksi, jota emme voi tuntea. Jeesus opetti aikoinaan opetuslapsiaan puhuttelevaan rukouksissa Jumalaa Isänä (Isä meidän -rukous, Matt. 6:9–13).

Käsityksemme Jumalasta ovat muodostuneet siitä mitä olemme kuulleet, nähneet tai ymmärtäneet. Jokainen pääsee seuraavaksi täyttämään omat jana-arviot ja vertailemaan ryhmän kanssa vastauksiaan. Janat löytyvät seuraavalta sivulta.

Jumala on:

Vihainen	-----	Lempeä
Ankara	-----	Anteeksi antava
Mies	-----	Nainen
Näkyvä	-----	Näkymätön
Suuri	-----	Pieni
Tuttu	-----	Vieras
Lähellä	-----	Kaukana
Kärsivällinen	-----	Kärsimätön
Huumorintajuinen	-----	Tosikko
Hiljainen	-----	Puhelias
Lämmin	-----	Kylmä
Pelottava	-----	Turvallinen

Kysymyksiä:

- Millaiset asiat ovat vaikuttaneet käsityksiisi Jumalasta?
- Onko käsityksesi Jumalasta muuttunut lapsuudesta?
- Miltä ajatuksia herättää, että Jumalaa kutsutaan Isäksi?
- Minkälaisia arvoja ajattelet kuuluvan Jumalan perheeseen?

4. Ihmissuhteet, lähimmäiset, ystävyys, rakkaus

Tarvitset:

- Kyniä
- Paperia

Lämmittelytehtävä:

- Mietitään aluksi yhdessä, keitä ihmisiä ryhmän jäsenten elämään kuuluu (voi heitellä vastauksia, kenenkään ei tarvitse yksitellen kertoa) esim. perheenjäsenet, kaverit, sukulaiset, harrastuskaverit, koulukaverit, opettajat jne.
- Jokainen tekee oman "ihmissuhdekartan" eli piirtää paperin keskelle itsensä ympyrään. Sitten seuraavan kehän, jolle ne kaikki läheisimmät ihmiset, ja taas uuden kehän, jolle vähän vähemmän läheiset ihmiset jne. Kehiä voi piirtää itselleen sopivan määrän

Keskustelukysymyksiä:

- Minkälaisia ihmissuhteita voi olla? (kaverisuhde, ystävyssuhde, perhesuhde, sukulaisuussuhde, sisaruussuhde, parisuhde...)
- Miten erilaiset ihmissuhteet eroavat toisistaan?
- Muuttuvatko ihmissuhteet elämän aikana? Miten?

Raamatun tekstit: Ef. 4:32 ja Room. 12:16–18

- Minkälaisia ohjeita Raamattu antaa näissä kohdissa ihmissuhteista ja yhdessä elämisestä?
- Onko ohjeiden noudattaminen helppoa? Miksi on tai miksi ei?

Rakkauden kaksoiskäsky

Raamatussa Jeesus sanoo, että tärkein käsky on rakkauden kaksoiskäsky. Muistelkaa, mikä se sellainen taas olikaan. (Rakasta Jumalaa yli kaiken -- ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi, Luuk.10: 25–28).

- Miksi tätä käskyä voidaan sanoa myös rakkauden kolmoiskäskyksi? Keitä siinä kehoitetaan rakastamaan?
- Mitä tarkoittaa lähimmäisen rakastaminen? Miksi on tärkeää rakastaa myös itseään?
- Miten itsensä rakastaminen ja itserakkaus eroavat toisistaan?

Mitä rakkaus on?

- Usein sanasta "rakkaus" tulee ensimmäisenä mieleen romanttinen rakkaus kahden ihmisen välillä, mutta millaisia muunlaisia rakkauden lajeja tiedätte? (lähimmäisenrakkaus, sisaruusrakkaus, vanhemmanrakkaus, Jumalan rakkaus...)
- **Lukekaa seuraavat Raamatun tekstit ja miettikää, mistä rakkaudesta on kysymys:**
 - Laulujen laulu 8:6–7 (romanttinen rakkaus, koko kirja on kahden ihmisen välisen rakkauden ylistys)
 - Room. 13:8–10 (lähimmäisen rakkaus)
 - 1. Joh.4:7–11 (Jumalan rakkaus, lähimmäisen rakkaus)
- Miksi rakkaus on ihmisille tärkeää?
- Mikä voisi olla rakkauden vastakohta? (välinpitämättömyys?)

Koontikysymys:

- Voiko ihminen elää ilman rakkautta ja/tai ihmissuhteita? Perustelkaa miksi tai miksi ei

5. Yhteisö ja seurakunta

Tarvitset (jos teet toiminnallisen tehtävän):

- Kyniä
- Paperia

Lämmittelykysymyksiä:

- Mitä mielestäsi tarkoittaa yhteisö?
- Onko yhteisön merkitys muuttunut historian saatossa?
- Minkälaisiin yhteisöihin kuulut?
- Miten mielestäsi eroaa koululuokka, harrastusryhmä ja ystäväpiiri toisistaan?
- Onko sinulla erilaisia rooleja erilaisissa yhteisöissä?
- Miksi ihmiset haluavat kuulua erilaisiin yhteisöihin?

Raamatun teksti: 1.Kor.12:12–28 (Luekaa halutessanne UT2020 versio osoitteesta www.raamattu.fi)

Keskustelukysymyksiä ja -teemoja:

- Raamatun tekstin alussa sanotaan, että Kristus on kuin ihmisruumis ja myöhemmin, että me ihmiset olemme sen ruumiin jäseniä. Me ihmiset muodostamme seurakunnan, eli yhteisön. Minkä takia ihmiskeho on hyvä vertauskuva yhteisöstä?
- Onko ihmisessä jokin kehonosa mielestäsi muita osia tärkeämpi? Miksi?
- Mikä kehonosa olisit omasta mielestä?
- Mitä muita vertauksia yhteisöstä voisi olla kuin ihmiskeho?
- Minkälaisia erilaisia tyyppejä eri yhteisöissä tarvitaan?
- Onko yhteisöissä mahdollisuus, että se muodostuu omaksi kuplakseen, eikä ota enää ulkopuolisia mukaan. Mitä huonoa tässä on? Mitä hyvää tässä on?
- Raamatun tekstissä lukee myös, että meidät kaikki on kastettu samassa Hengessä yhdeksi ruumiiksi. Kasteessa liitytään seurakunnan jäseneksi. Kaste siis yhdistää kaikkia seurakunnan jäseniä. Millainen merkitys tällaisella on yhteisön ja yksilön näkökulmasta?
- Mikä on mielestäsi seurakunnan rooli tässä yhteiskunnassa? Mihin seurakuntaa tarvitaan?

Toiminnallinen tehtävä:

Piirrä paperille kuvitteellinen henkilö ja keksi mihin ja minkälaiseen yhteisöön hän kuuluu. (Keksi esim. harrastukset, vapaa-ajan viete, luonteen piirteitä, perhe, kaverit) Millainen rooli hänellä on kyseisessä yhteisössä? Esittele henkilö muulle ryhmälle

6. Auttaminen

Lämmittelykysymyksiä:

- Mitä on auttaminen? (pienetkin asiat ovat auttamista)
- Millä eri tavoilla voi auttaa muita? Arvostetaanko jonkinlaista auttamista enemmän?
- Milloin olet viimeksi auttanut toista ihmistä? Miten?
- Tuleeko mieleen tilanne, jolloin olisit mahdollisesti voinut auttaa, muttet auttanut? Miksi toimit niin kuin toimit?
- Oletko ollut joskus tilanteessa, että olisit tarvinnut apua, mutta kukaan ei ole pysähtynyt sinua auttamaan?
- Onko meillä aina velvollisuus auttaa toista vai onko joku tilanne, milloin voi jättää auttamatta?
- Miltä auttaminen tuntuu?

Raamatunteksti: Luuk. 10:25–37 (Lukekaa halutessanne UT2020 versio osoitteesta www.raamattu.fi)

- Miksi kaikki ohikulkijat eivät auttaneet pahoinpideltyä miestä?
- Miten ymmärrät sanan lähimmäinen? Ketkä kaikki ovat sinun lähimmäisiäsi? Miten lähimmäinen eroaa läheisestä?
- Miksi ei ole yhtä helppo rakastaa itseään kuten lähimmäistään? Millaisissa tilanteissa se on helpompaa? Millaisissa tilanteissa se on vaikeaa?

Toiminnallinen tehtävä:

Lukekaa alta tarina, jonka jälkeen ryhmässä yhdessä pohditte, kenet alla mainituista matkustajista aiotte pelastaa, ja ketkä jäävät oman onnensa nojaan. Perustelkaa valintanne.

On syyskuu, ja rajuilma on valloillaan. Matkustajavene on ajanut karille. Aallot ovat korkeampia kuin vene, ja rankkasade piiskaa veneen kantta. Kyydissä olevat matkustajat ovat kauhuissaan: "Miten me selviämme?" ja "Selviämmekö hengissä?" -kysymykset pyörivät monien mielessä. Matkustajavene ei tule selviämään myrskystä. Veneen liitokset natisevat, ja on vain ajan kysymys, milloin vene uppoaa.

Lopulta kapteeni ilmoittaa, että on vain yksi pieni pelastusvene, johon mahtuu vain viisi ihmistä. Ketkä ansaitsevat päästä pelastusveneeseen? Kenen osa on jäädä oman onnensa nojaan ajelehtimaan ilman tietoa pelastumisesta? (Matkustajat on lueteltuna seuraavalla sivulla.)

Matkustajat:

Kyösti 64v., suomalainen eläkkeelle jäänyt rakennustyöläinen, leski, 2 lasta, 3 lastenlasta

Katri 22v., suomalainen työtön, ei koulutusta, sinkku, raskaana

Gölten 34v., virolainen maahanmuuttaja, työskentelee siistijänä, sinkku

Joseph 26v., namibialainen turisti, opiskelee lääkäriksi, seurustelee Lindan kanssa

Linda 25v., namibialainen turisti, työskentelee ompelijana, seurustelee Josephin kanssa

Anna 16v., suomalainen lähihoitajaopiskelija, sinkku

Razdi 43v., Suomessa asuva Irakin kurdi, omistaa pizzerian, naimisissa, 3 kouluikäistä lasta

Taina 38v., suomalainen alkoholisoitunut sinkku, muuttanut eron jälkeen takaisin vanhempiensa luo, isän luona asuvan Janitan äiti

Janita 6v., suomalainen esikoululainen, Tainan tytär, asuu isänsä luona

Tapio 55v., suomalainen rakennusinsinööri, naimisissa, 2 pian aikuistuvaa lasta

Keskustelukysymyksiä:

- Jos sinä olisit yksi pelastusveneen viidestä pelastettavasta, olisitko valmis antamaan oman paikkasi jollekin yllä olevalta listalta? Kenelle?
- Miltä tuntui valita matkustajista ne, jotka pelastuvat ja jotka jäävät oman onnensa nojaan? Oliko helppoa vai vaikeaa?
- Miten ihmiset oikeassa elämässä tekisivät vastaavassa tilanteessa?
- Miten Jumala valitsee meistä ihmisistä kenet pelastaa?

Lopuksi (jos jää aikaa):

- Lukekaa ryhmänne kanssa vielä Raamatusta Ps.121.

7. Luomakunta

Tarvitset:

- Kyniä
- Puhelin videoiden katsomista varten
- Tulostetut tunnelistat

Lämmittelykeskustelu:

- Milloin olette viimeksi ollut luonnossa? Missä?
- Millaisia asioita voi harrastaa luonnossa?
- Minkä luontopaikan haluaisit joskus nähdä/kokea elämässäsi? (tunnettu paikka, jokin yleinen luonnonmuodostelma jne.)
- Mikä luonnon elementti tuntuu itsellesi tärkeältä? (esim. kasvit ja puut, tuuli, vesi, lämpö, maa, kivet /kalliot, eläimet?) Mikä asia voisi symboloi itsellesi luontoa?

Luomiskertomus:

Alla Painiva Jumala -kirjan luomakunta teksti s. 78–76 tiivistetysti (isonen lukee tai joku muu aktiivinen!)

Luomiskertomuksia oli olemassa ennen Raamatussa löytyvää kertomusta. Edeltävät kertomukset ovat osaltaan vaikuttaneet luomiskertomuksien sisältöön.

Monet muinaiset kansat palvoivat taivaankappaleita jumalolentoina. Raamatun luomiskertomus opettaa Israelin kansalle, että on vain yksi Jumala, kaiken Luoja, joka on luonut taivaankappaleet ja sen vuoksi niitä ei ollut lupa palvoa.

Luomiskertomus ei ole alun perikään tarkoitettu luonnontieteelliseksi selitykseksi. Tiede pyrkii selittämään, miten ja milloin kaikki sai alkunsa. Luomiskertomuksessa pikemminkin keskitytään ihmisen perimmäisiin kysymyksiin Jumalasta ja elämän tarkoituksesta. Luomiskertomuksen mukaan tämän maailman ja elämän syntyminen ei ole sattumaa, vaan se on Jumalan rakkauden teko.

Luomiskertomus ei pääty ihmisen luomiseen vaan lepopäivään. Se muistuttaa, että ihminen ja koko luomakunta tarvitsee lepoa ja palautumista.

Raamatunteksti: 1. Moos. 1:1–2:4

- Onko ihmisellä vastuu pitää huolta luomakunnasta? (Luomakunta=esim. luonto, eläimet, ihmiset – muut, minä itse ja tulevat sukupolvet)
- Luomiskertomuksessa kerrotaan, että ihminen on luotu hyväksi. Ihmisellä on kyky luoda uutta ja valita millaiseksi hän sen luo tai käyttää sen. Millaisiin asioihin ihminen on käyttänyt kykyään luoda ja keksiä uutta? (Voi käydä kierroksen, mutta hyvä jos tulee sekä positiivisia ja negatiivisia asioita)

HUOM! Seuraavilla sivuilla on useampi tehtävä. Tarkoitus ei ole käydä kaikkia läpi. Voitte isosten kesken ennen raamista tai isosryhmässä raamisen aikana sopia mitä tehtäviä lähdette tekemään.

Tehtävä 1: Tunteet ja ilmastonmuutos

Meillä on vapaa tahto päättää asioista, joka valitettavasti antaa meille kyvyn käyttää valtaamme väärin luomakunnassa. Näkyviä merkkejä ovat muun muassa luonnon turmeleminen ja sen varantojen ylikäyttö sekä lisääntyneet luonnonkatastrofit ilmastonmuutoksen seurauksena.

Jokainen ryhmäläinen merkitsee 3–5 tunnesanan viereen viivalla, jos on kokenut kyseisiä tunteita viimeisen vuoden aikana, kun kuullut sanan ilmastonmuutos. Listalta löytyy positiivisista tunteista aina negatiivisiin. Tässä tehtävässä ei ole oikeita tai väärä vastauksia vaan jokainen meistä saa tuntea niitä tunteita mitä tuntee.

AHDISTUNUT	LUOTTAVAINEN	TAVALLINEN
ENERGINEN	LUOVA	TIEDONJANOINEN
EPÄVARMA	MALTTAMATON	TOIVEIKAS
HERMOSTUNUT	MIETTELIÄS	TURHAUTUNUT
HUOJENTUNUT	MOTIVOITUNUT	TYTYTYVÄINEN
HUOLESTUNUT	MÄÄRÄTIETOINEN	ULKOPUOLINEN
HÄMMENTYNYT	NÖYRÄ	VALAISTUNUT
ILOINEN	ODOTTAVA	VALOISA
INNOSTUNUT	ONNELLINEN	VAPAUTUNUT
JUMIUTUNUT	PETTYNYT	VARAUTUNUT
JÄNNITTÄNYT	PITKÄSTYNYT	VILLIINTYNYT
KATEELLINEN	PÄÄTTÄVÄINEN	VIRKISTYNYT
KAUHISTUNUT	RAUHALLINEN	VOIMAANTUNUT
KIIHTYNYT	RIITTÄMÄTÖN	VÄSYNYT
KIIREINEN	RISTIRITAINEN	YKSINÄINEN
KIITOLLINEN	SEKAVA	YLLÄTTYNYT
KRIITTINEN	SISUUNTUNUT	YLTÄKYLLÄINEN
KYLLÄSTYNYT	SITOUTUNUT	ÄLLISTYNYT
LEVOLLINEN	STRESSAANTUNUT	ÄRTYNYT
LEVOTON	SURULLINEN	
LIKUTTUNUT	TARMOKAS	

Ilmastonmuutoksen kanssa puhutaan usein myös ilmastoahdistuksesta. Tällä tarkoitetaan jatkuvaa huolta ilmastonmuutoksen tilasta. Ihmisinä me olemme erilaisia ja meillä on erilainen tapa reagoida asioihin.

- Miten ihminen yleisesti reagoi ahdistaviin tai kuormittaviin tilanteisiin? (Jäätyminen / lamaantuminen, pakeneminen / välttely, toiminta)
- Millaisissa tilanteissa olette keskustelleet ilmastomuutoksesta tai luonnon hyvinvoinnista?
- Onko näistä asioista helppo puhua kavereiden, perheen tai muun kanssa? Mitkä asiat auttavat tai estävät puhumista?

Ilmastoahdistuksessa on tärkeää muistaa se, että ei jää yksin ajatusten tai tunteidensa kanssa vaan juttelee niistä jonkun luotettavan tyypin kanssa. Seuraavaksi pääsette ryhmässä kanssa tutustumaan yhteen tapaan lisätä toivoa omaan arkeen pienillä tavoilla.

Tehtävä 2: Toivon lisääminen omassa arjessa

Isonen lukee lukee tiivistelmät kolmesta vaihtoehdosta toiminnalle. Ryhmä lähtee tutustumaan yhteen aiheeseen yhdessä

Some ja toivo - tiivistelmä: *Tutustutaan miten somen kautta voi pitää yllä toivoa liittyen luomakuntaan ja keskustellaan katsottavasta videosta:*

Etsikää instgramista käyttäjä sambentley ja katsokaa yhdessä yksi tai useampi videota sarjasta good news . (Huom! Vaikka moni ymmärtääkin englantia hyvin, on tärkeää kuitenkin varmistaa/kerrata mitä videossa puhuttiin)

- Mikä fiilis jäi videon katsomisesta? Mitä ajatuksia video herätti?
- Mitä muita toimijoita tiedätte somessa, jotka luovat toivoa maailman muuttumisesta parempaan suuntaan? Löydätekö lisää niitä instasta tai muista somealustoilta?
- Millaisilla tavoilla tai ideoilla nuori voisi vaikuttaa somen kautta luonnon hyvinvointiin?

Luonto ja toivo - tiivistelmä: *Lähdetään ryhmän kanssa ulos kävelemään yhdessä ja kiinnitetään huomiota luontoon.*

Luonnossa olemisen tutkitusti parantaa mieltä ja luo toivoa ihmisen luontosuhteeseen, joten lähetkää raamisryhmänne kanssa ulos kävelemään loppuajaksi.

Kiinnittäkää kävellessänne huomiota siihen, mitkä asiat tuottavat teille iloa luonnossa ja kertokaa niitä toisillenne

Muita keskusteluaiheideoita kävelyn aikana, jos aikaa on runsaasti:

- Lempi eläimet, kasvit jne.
- Millainen on jokaisen oma luontosuhde? läheinen, kaukainen?
- Miten lähiluonto näkyy jokaisen arjessa?
- Sana-assosiaatio eli mikä tulee ensimmäisenä mieleen seuraavista sanasta? (kasvi, puu, hyönteinen, kala, eläin, sää, jne.)

Aktivismi ja toivo - tiivistelmä: *Pohditaan miten voidaan pienillä teoilla pitää huolta luomakunnasta omassa arjessa ja kokeillaan niitä riparin aikana.*

Pohtikaa ryhmässä, miten voitte lisätä luomakunnan hyvinvointia riparin aikana

Huomioikaa, että luomakunta sisältää luonnon, eläimet, ihmiset – voitte valita yhden tai useamman näkökulman

Tapoja on monia! Esim. roskien kerääminen, ruuan poisheittämisen välttäminen, luonnossa olemisen päivittäin, muilta kyseleminen mitä arvostaa luonnosta, sähkön säästäminen, esim. valojen sammuttaminen, kun niitä ei tarvita, someton aika päivässä, lepääminen –

Ryhmä voi valita yhteisen tai jokainen valitsee oman tavan. Ryhmä voi raamiksissa kertoa, miten on onnistunut asetetussa ja mitä ajatuksia se on herättänyt tekojen tekeminen herättänyt. Muistakaa olla kannustavia ja armollisia toisillenne ja itsellenne! Elämä ei ole täydellistä, joten unohtaminen on täysin luonnollista. 😊

8. Elämä, elämänvalinnat, vastuu itsestä ja toisesta

Lämmittelykysymyksiä:

- Minkälainen on hyvä elämä?
- Millaisia vaatimuksia me asetamme itsellemme, jotta elämä olisi hyvää?
- Millaisia vaatimuksia tulee ympäröivästä maailmasta? Entä mitä Jumala vaatii?

Raamatunteksti: Miika 6:8

- Mitä Jumala oikeastaan vaatii ihmiseltä?
- Mistä tietää, mikä on oikein?

Keskustelukysymyksiä:

- Millaisia valintoja elämässä saa ja joutuu tekemään?
- Miten yksilön elämänvalinnat vaikuttavat hänen ympärillään oleviin ihmisiin?
- Onko huonoja valintoja, minkälaiset valinnat ovat lopullisia?

Tapauskertomukset:

Jokaiselle isosryhmälle on annettu oma tapauskertomus. Lukekaa ryhmänne saama tapauskertomus seuraavalta sivulta ja pohtikaa ryhmän kanssa yhdessä alla olevia kysymyksiä. Voitte myös jakaa tapauskertomukset isosryhmän sisällä jokaiselle leiriläiselle. Tai voitte käydä oman isosryhmän kanssa niin monta tapauskertomusta läpi kuin ehditte ja pohtia alla olevia kysymyksiä.

- Mihin ratkaisuun henkilö päätyy ja miksi?
- Mitä ratkaisusta seuraa hänelle itselleen?
- Mitä ratkaisusta seuraa muille ihmisille?
- Mikä on ihmisen vastuu itsestään ja toisista?

Valmistautukaa esittelemään tapauksenne ja sen ratkaisu muille ryhmille, jos näin on yhdessä sovittu.

TAPAUK 1: SINI, 19 VUOTTA

Sini opiskelee viimeistä vuotta lukiossa ja edessä on opiskelupaikan valinta. Sinin vanhemmat ovat molemmat lääkäreitä ja ovat koko Sinin yläkoulu- ja lukioajan ohjanneet häntä lääkärin opintoihin. Siniä itseään taas ei lääketiede kiinnosta yhtään, vaan hän haluaisi lähteä opiskelemaan vaatesuunnittelua. Vanhempiensa mieliksi hän on kuitenkin opiskellut tarvittavia aineita lääkikseen pääsyä varten. Sinistä tuntuu, että hän tuottaa vanhemmilleen ja koko suvulle pettymyksen, jollei opiskele lääkäriksi.

TAPAUK 2: JANNE, 18 VUOTTA

Janne on urheilullinen poika, joka harrastaa jääkiekkoa kovalla tasolla. Osa Jannen joukkueovereista käyttää nuuskaa, mutta Janne on itse sitä mieltä, että haluaa pysyä erossa kaikenlaisista päihteistä. Jannen mielestä oman kehon tarkoituksellinen tuhoaminen päihdeaineilla on järjetöntä. Hän ei ole kuitenkaan puhunut tästä kavereilleen peläten luuseriksi leimautumista. 18-vuotissynttäreillään Janne kuitenkin saa joukkueovereiltaan lahjaksi muutaman tölkin olutta ja pari pakettia nuuskaa. Oletus on, että Janne juo oluet bileiden aikana.

TAPAUK 3: JOANNA, 16 VUOTTA

Joanna on seurustellut vuotta vanhemman poikaystävänsä kanssa neljä kuukautta. Tähän mennessä on vain halailtu ja suukoteltu, mutta nyt poikaystävä selvästi tahtoo jo enemmän ja on niin sanonutkin. Joanna taas ei tunne itseään vielä valmiiksi. Hän pitää poikaystävästään kovasti, mutta ei ole kuitenkaan vielä varma haluaako mennä sänkyyn tämän kanssa. Toisaalta Joannaa harmittaa, tuntuu että kaikki kaverit ovat jo tehneet "sen". Joanna haluaisi vielä odottaa, mutta pelkää että poikaystävä jättää hänet ja että hän joutuu naurunalaiseksi kavereidensa silmissä.

TAPAUK 4: MATTI, 40 VUOTTA

Matti on tavallinen perheenisä, jolla on vaimo sekä 8- ja 10- vuotiaat lapset. Matti työskentelee insinöörinä isossa teknologiafirmassa. Firma laajentaa toimintaansa ulkomaille ja siinä yhteydessä Matille tarjotaan unelmaduunia uuden haarakonttorin johtajana. Matti ei millään haluaisi kieltäytyä uudesta tehtävästään, mutta miettii sen vaikutuksia perheeseensä. Hänen tulevasta tehtävästään saamansa palkka riittäisi hyvin koko perheen elättämiseen uudessa kotimaassa.

TAPAUK 5: SONJA 47 VUOTTA

Sonja on terve, viittäkymppiä lähestyvä nainen. Sonjan 73 -vuotias äiti joutuu auto-onnettomuuteen, jossa hänen molemmat munuaisensa tuhoutuvat. Mikäli äiti ei saa uutta munuaista, hän kuolee muutamassa viikossa. Sonja olisi sopiva luovuttaja munuaiselle, mutta lääkärin mukaan kaikissa leikkauksissa on omat riskinsä ja myös Sonja saattaa pahimmassa tapauksessa kuolla leikkaukspöydälle. Toista sopivaa luovuttajaa voidaan odotella, mutta äidin tilanne heikkenee päivä päivältä.

9. Yksinäisyys

Lämmittelykysymyksiä:

- Mitä eroa on yksin olemisellä ja yksinäisyydellä?
- Valitseeko ihminen koskaan itse olla yksinäinen? Entäpä yksin?
- Voiko toisen puolesta määrittää onko hän yksinäinen?

Raamatuntekstit: 1.Moos.1:1–2, 1.Moos.2:18, Ps. 102:1–14, Matt.14:13 & 23, Mark.15:33–34

- Jakakaa raamisryhmän jokaiselle jäsenelle yksi Raamatunkohta, jonka hän etsii ja lukee ääneen muille.
- Verratkaa keskenään Raamatunteksteistä nousevaa yksinäisyyttä ja yksinoloa. Miten yksinäisyys ja yksin oleminen näyttäytyy näissä kohdissa? Miten Raamatunkohdat eroavat toisistaan?

Kuuntelutehtävä:

Kuunnelkaa Spotifystä NNS yhtyeen Ootanko mä turhaan? -biisi. Mistä biisi kertoo? Mitä ajatuksia biisi herättää? Löytyykö biisistä jotain samaistumiskohtia?

Keskustelukysymyksiä ja –teemoja:

- Millaisia yksinäisyyden muotoja on ja miten ne eroavat toisistaan? Esimerkiksi sosiaalinen ja emotionaalinen yksinäisyys?
- Millaisia tunteita liittyy yksinäisyyteen?
- Missä kehonosassa yksinäisyys tuntuu?
- Miten eri ikäisten yksinäisyys eroaa toisistaan vai eroaako? Vertaa esim. lapsi, nuori, aikuinen ja vanhus.
- Sosiaalisen median ansiosta olemme yhteydessä ja vuorovaikutuksessa toistemme kanssa koko ajan. Siitä huolimatta moni tuntee olevansa yksinäinen. Mistä tämä johtuu?
- Lönnebon rukoushelmissä on pitkula soikea puunvärinen hiljaisuuden helmi. Se on merkki hiljaisuudesta ja rauhasta. Hiljaisuuden helmiä on helminauhassa useita, vähän niin kuin pysäkkejä, joihin voi pysähtyä rauhoittumaan ja olemaan yksin Jumalan kanssa. Hiljaisuuden helmien rukous kuuluu: "Ota yksinäisyyteni. Olen sinun." Liittykö tämä rukous mielestäsi yksinäisyyteen vai onko sillä joku muu syvempi merkitys? Mitä ajatuksia tästä rukouksesta nousee?

10. Tulevaisuus

Tarvitset: (Mikäli teette lopussa olevia tehtäviä)

- Lehtiä
- Sakset
- Liimaa
- Paperia/kartonki
- Kyniä/tusseja

Lämmittelykysymyksiä:

- Onko tulevaisuuden pohtiminen ja siitä keskusteleminen helppoa?
- Millaisena näet oman tulevaisuutesi? hyvänä vai huonona?
- Millaisena näet maailman tulevaisuuden? hyvänä vai huonona?
- Miten omaan tulevaisuuteen voi vaikuttaa?
- Millainen on ihminen, jolta puuttuu toivo?
- Mikä antaa tulevaisuudelle toivon?
- Minkä varaan on hyvä omaa tulevaisuutta lähtä rakentamaan?

Raamatunteksti: Jer.29:11–12, Room. 8:18–25 (**Lukekaa halutessanne UT2020 versio osoitteesta www.raamattu.fi**)

- Onko Raamatunkohdat ymmärrettäviä?
- Mitä Raamatunkohdat kertovat tulevaisuudesta ja toivosta?
- Puhutaanko Raamatunkohdissa mielestäsi samasta asiasta?
- Millaisia ajatuksia Jumalan ajatukset ovat tulevaisuudesta?

Yleisiä keskusteluaiheita: Ryhmä voi jatkaa vapaasti keskustelua tulevaisuudesta. Alla esimerkkiehdotuksia keskusteluaiheiksi:

- Maapallon ja ihmisten tulevaisuus yleisesti
- Eläimet
- Ilmastonmuutos
- Ravinto ja vesi
- Teknologia
- Omat unelmat ja toiveet
- Mikä minusta tulee isona

Toiminnallisia tehtäviä:

1. Unelmakartta

Tehkää yhdessä ryhmän kanssa tai jokainen voi tehdä oman unelmakartan. Luokaa paperille/kartongille aarrekartta, johon lehdistä leikkaamalla sanoja ja kuvia, piirtämällä ja kirjoittamalla kerätään asioita, joita toivoo omalta tulevaisuudelta.

2. Laiva

Tehkää yhdessä ryhmän kanssa tai jokainen voi tehdä oman laivan. Piirtäkää paperille laiva, joka ui merellä. Piirtäkää itseänne esittävä hahmo laivaan. Meri kuva elämää. Millainen se on? Kirjoittakaa meren kohdalle asioita, jotka huolestuttavat teitä ja tuovat epävarmuutta. Laiva kuvaa sitä, mikä teitä kantaa. Millainen laiva on? Kirjoittakaa laivaan asioita, jotka kannattelevat teitä elämän merellä. Piirtäkää laivaan myös muita ihmisiä, jotka kuuluvat elämään ja muodostavat tukiverkkoja.